

Békéscsabai Andrássy Gyula Gimnázium és Kollégium

MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET HELYI TANTERV

5600 Békéscsaba, Andrásy út 56.
OM kód: 028374

2023

Tartalom

1. Helyi tanterv óraszámai (11. és 12. évfolyam).....	4
2. Tantárgyi bevezető	4
3. Kapcsolódás a kompetenciákhoz.....	6
4. A tantárgy órakeretének évfolyamok és témakörök közötti felosztása	8
5. Tantárgyi tartalom: témakörök elemzése évfolyamonként	11
5.1. 11. évfolyam (heti óraszám 2, összesen 72 óra)	11
5.1.1.TÉMAKÖR: A média fogalma és kifejezőeszközei: műfajok, eszközök, írott és elektronikus sajtó; a hír fogalma, típusai; a hírérték.	11
5.1.2.TÉMAKÖR: A tömegkommunikáció fogalma, eszközei: nyilvánosság, hálózati kommunikáció, nonprofit és kereskedelmi, a közszolgálati és a közösségi média szerepe; a tömegtájékoztatás eszközei, felelőssége; az online kommunikáció lehetőségei és veszélyei.....	12
5.1.3.TÉMAKÖR: Tudatos médiahasználat az egyén és a társadalom szempontjából: szellemi önvédelem, a kereskedelmi célú médiatartalmak kezelése – tudatos fogyasztói magatartás kialakítása; az információbiztonság, a közszféra és a magánszféra a médiában.	13
5.1.4.TÉMAKÖR: A média társadalmi szerepe, használata: médiaetika, médiaszabályozás, információáramlás irányítása, a véleményformálás lehetőségei, feladatai.....	14
5.1.5.TÉMAKÖR: A mozgóképi közlésmód kifejezőeszközei; szövegépítkezés a hagyományos és az új médiában, képi eszközök a digitalizáció előtt és most; az audiovizuális elemek esztétikai szerepe a művészi alkotásoknál és céljai a kereskedelmi célú tartalomszolgáltatásban.	15
5.1.6.TÉMAKÖR: Kultúra és tömegkultúra: hatása az egyénre és a társadalomra; esztétikai minőség és a fogyasztói társadalom kölcsönhatása; jelenségek a médiában és a filmművészetben – sztárok, szerepek, sztereotípiák, életformák; a virtuális valóság.	16
5.1.7.TÉMAKÖR: A magyar film: alkotók és alkotások; a magyar filmművészet jelentősége és értékei a nemzeti kultúrában; a magyar film korszakai, sajátosságai; jeles magyar rendezők és színészek.	17
5.2. 12. évfolyam (heti óraszám 1, összesen 34 óra)	18
5.2.1.TÉMAKÖR: A média fogalma és kifejezőeszközei: műfajok, eszközök, írott és elektronikus sajtó; a hír fogalma, típusai; a hírérték.	18
5.2.2.TÉMAKÖR: A tömegkommunikáció fogalma, eszközei: nyilvánosság, hálózati kommunikáció, nonprofit és kereskedelmi, a közszolgálati és a közösségi média szerepe; a tömegtájékoztatás eszközei, felelőssége; az online kommunikáció lehetőségei és veszélyei.....	19
5.2.3.TÉMAKÖR: Tudatos médiahasználat az egyén és a társadalom szempontjából: szellemi önvédelem, a kereskedelmi célú médiatartalmak kezelése – tudatos fogyasztói magatartás kialakítása; az információbiztonság, a közszféra és a magánszféra a médiában.	20
5.2.4.TÉMAKÖR: A média társadalmi szerepe, használata: médiaetika, médiaszabályozás, információáramlás irányítása, a véleményformálás lehetőségei, feladatai.....	21
5.2.5.TÉMAKÖR: A mozgóképi közlésmód kifejezőeszközei; szövegépítkezés a hagyományos és az új médiában, képi eszközök a digitalizáció előtt és most; az audiovizuális elemek esztétikai szerepe a művészi alkotásoknál és céljai a kereskedelmi célú tartalomszolgáltatásban.	22
5.2.6.TÉMAKÖR: Kultúra és tömegkultúra: hatása az egyénre és a társadalomra; esztétikai minőség és a fogyasztói társadalom kölcsönhatása; jelenségek a médiában és a filmművészetben – sztárok, szerepek, sztereotípiák, életformák; a virtuális valóság.	23

5.2.7.TÉMAKÖR: A magyar film: alkotók és alkotások; a magyar filmművészet jelentősége és értékei a nemzeti kultúrában; a magyar film korszakai, sajátosságai; jeles magyar rendezők és színészek.	24
5.3. 11. évfolyam fakultáció (heti 2 óra, összesen 72 óra)	25
5.3.1.TÉMAKÖR: A mozgóképi közlésmód és kifejező eszközök	25
5.3.2. TÉMAKÖR: Médiaismeret – alapfogalmak, a média társadalmi szerepe, használata	27
5.3.3.TÉMAKÖR: Tudatos médiahasználat.....	28
5.3.4.TÉMAKÖR: Mozgóképi - és médiaszövegszerkesztési gyakorlatok	29
5.4. 12. évfolyam fakultáció (heti 2 óra, összesen 64 óra)	30
5.4.1. TÉMAKÖR: Mozgóképi kultúra és tömegkultúra	30
5.4.2. TÉMAKÖR: A magyar filmtörténet és filmművészet	32
5.4.3. TÉMAKÖR: Médiaintézmények és médiaszabályozás	34
5.4.4. TÉMAKÖR: Mozgóképi- és médiaszövegszerkesztési gyakorlatok	36
6. A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy értékelésének formái, szempontjai.....	37

1. Helyi tanterv óraszámai (11. és 12. évfolyam)

A tantárgy órakerete

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti óraszám</i>	<i>Éves óraszám</i>
11. évfolyam	2	72
11. fakultáció	2	72
12. évfolyam	1	34
12. fakultáció	2	68

Jogszályi háttér:

A Kormány 5/2020. (I.31.) Korm rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet módosításáról

2. Tantárgyi bevezető

A mozgókép-kultúra és médiaismeret tanításának célja az alapvető médiaműveltség megszerzése, különös tekintettel a mozgóképi szövegértés fejlesztésére, a média társadalmi szerepének és működésének feltárására. Olyan képesség- és személyiségfejlesztő eszközrendszer, amely szükséges ahhoz, hogy a tanulók magabiztosan tudjanak tájékozódni és választani a médiumok világában, hogy az értő, mérlegelő gondolkodással egyenrangú résztvevői lehessenek az új társadalmi színtereken zajló érintkezésnek. A tömegkommunikációs eszközök átalakulása, a közvetített információk mennyiségének folyamatos emelkedése és ellenőrizetlensége új kihívások elé állítja a jelen és jövő felnövekvő nemzedékeit. A tantárgy tanulása során a tanuló megismeri az egyes médiatípusok alapelveit, az általuk közvetített információk közötti szelekciós készség kialakítása, a nemzeti önzonosságtudat és a hazafias érzés megerősítése. A felelős, a családjáért és nemzetéért tenni akaró állampolgárrá váláshoz elengedhetetlen a médiaműveltség megszerzése. A mozgóképi alkotások a művészeti nevelés részeként erősítik a tanulók kulturális identitását, tágítják látókörüket és fejlesztik az esztétikai ismereteiket.

A tantárgy oktatásának célja, hogy a tanuló:

- 1. megismerje és megértse a média és a tömegkommunikáció felépítését, működési alapelveiket, műfajukat,
- 2. a mérlegelő gondolkodását fejlesztve, tudatosan és értékalapon válasszon az egyes médiatartalmak közül, képes legyen rendszerezve, többféle nézőpontból vizsgálni a digitális térben megjelenő információkat,
- 3. képessé váljon meghatározott publicisztikai és audiovizuális műfajokban kommunikációs tartalmakat létrehozni,
- 4. alakuljon ki benne a kereskedelmi kommunikációval és reklámmal kapcsolatos megfontolt fogyasztói szerep,
- 5. tudatosan, a lehetőségeket és a veszélyeket felmérve vegyen részt az online kommunikációban,
- 6. ismerje meg az értékhozó audiovizuális művek, különösen az európai és a magyar filmművészet alkotásait, fordítson figyelmet a hazai audiovizuális kulturális örökség védelmére,
- 7. erősödjön az esztétikai érzéke, a filmművészeti alkotások segítségével váljon érzékenyebbé a nemzeti sorskérdéseink iránt.

A hatályos szabályozás szerint a 12. évfolyamon kötelezően választandó a mozgóképkultúra és médiaismeret vagy a dráma és színház tantárgy. A Békéscsabai Andrassy Gyula Gimnázium és Kollégium választott tantárgya a mozgóképkultúra és médiaismeret 12. évfolyamon. A 11. évfolyamon a Művészetek tanulási terület tantárgyai közül (ének-zene, dráma és színház, vizuális kultúra, mozgóképkultúra és médiaismeret) az iskola döntheti el, hogy melyik tantárgy számára biztosítja a heti órakeretet. Iskolánk humán tagozatú („C” osztály) tanulói számára a mozgókép- és médiaoktatás már 11. évfolyamon elkezdődik.

Mivel a tantárgy választható a 11. és a 12. évfolyamon, illetve akár mindkettőn is, a tantárgyi témakörök nem változnak évfolyamonként.

FŐ TÉMAKÖRÖK A 11-12. ÉVFOLYAMON:

1. A mozgóképi közlés mód kifejezőeszközei
2. Kultúra és tömegkultúra
3. Filmtörténet, a magyar film története
4. A média fogalma és kifejezőeszközei
5. A tömegkommunikáció fogalma, eszközei

6. Tudatos médiahasználat az egyén és a társadalom szempontjából

7. A média társadalmi szerepe, használata

3. Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái: A tantárgy a diákok információkeresési, problémamegoldási és kritikai gondolkodási készségeit fejleszti. A diákok megtanulják, hogyan kell hatékonyan információkat gyűjteni a médiából, hogyan kell médiaszövegeket elemezni, és hogyan kell megkülönböztetni a tényeket a véleményektől. A sajátos mozgóképi szövegalkotási és egyéb kreatív gyakorlatokon keresztül pedig megvalósul a „learning-by-doing” koncepció.

Kommunikációs kompetenciák: A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és használják az audiovizuális kommunikáció lehetőségeinek minél szélesebb skáláját. A digitális eszköz-használat – a kommunikációs csatornák átalakításával – folyamatosan hatást gyakorol a kommunikáció domináns formáira és minőségére. Az audiovizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszthető leginkább – a mindennapi életben és a munka világában is elengedhetetlen. A tantárgy továbbá a diákok verbális és nonverbális kommunikációs készségeit, valamint érvelési készségeit is fejleszti.

Digitális kompetenciák: A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy élen jár a digitális kompetenciák fejlesztésében. A tanórákon megoldott feladatok a diákok digitális írástudását és médiahasználati kompetenciáit fejleszti. A tanórákon a diákok megtanulják, hogyan kell hatékonyan és biztonságosan használni a különböző digitális eszközöket és médiaplatformokat. Cél a médiaműveltség átadása, mely magába foglalja, hogy a tanulók megtanulják, hogyan keressenek, hogyan elemezzenek és hogyan hozzanak létre médiaszövegeket önállóan. A médiahasználat terén a tantárgy a diákok kritikai gondolkodását is fejleszti. A diákok elsajátítják, hogyan kell felismerni a média manipulatív természetét, az álhíreket, a visszhangkammera jelenséget és, hogy hogyan kell hatékonyan védekeznie ezek ellene.

A matematikai, gondolkodás kompetenciái: A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy a diákok problémamegoldási és elemző gondolkodási készségeit fejleszti kiemelten fejleszti. A tanórák során a diákok megtanulják kritikusan elemezni a különböző médiaszövegeket, és

megtanulják, hogyan vonjanak le következtetéseket azokból. A tantárgy a diákok statisztikai és matematikai készségeit is fejlesztheti, pl. nézettségi adatok elemzése során.

A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái: A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy egyik kiemelt mozgatórugója az állampolgársága és demokráciára nevelés. A tanórákon érintett témakörök és feladatok hozzá járulnak az aktív állampolgári stratégiák és problémamegoldó készségek kialakításához és fejlesztéséhez. A diákok megtanulják, hogyan kell a média segítségével tájékozódni a társadalmi kérdésekről, és hogyan kell konstruktívan részt venni a közéletben. A médiaoktatás célja, hogy érdeklődő, a világra nyitott, kritikus szemléletű és korunk problémáira érzékeny diákok kinevelése.

Személyes és társas kompetenciák: A művészettel nevelés elvének megfelelően a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. Az érzelmek kifejezéséhez, felismeréséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása ugyanakkor szerepet játszik a társas viselkedésben is. A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy nagy potenciálja, hogy tanórai feladatai erősen építenek a kooperációra. A csoportos együttműködésen alapuló projektmunkák kidolgozása során lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy a *Művészetek* tanulási terület részeként, hagyományosan magába foglalja a mozgóképek elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúraközvetítésben elfoglalt helyének hangsúlyozása. A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztése érdekében arra törekszik, hogy a diákok megismerjék a mozgóképművészet sajátosságait, és saját alkotásaikban alkalmazzák azokat. A tantárgy keretében a diákok megismerkednek a mozgóképművészet különböző műfajainak, technikáinak és történetének sajátosságaival. Megtanulnak kritikusan elemezni a mozgóképes anyagokat, és önállóan is alkotni. A tantárgy kiemelt célja, hogy a diákok megismerjék a mozgóképművészet különböző műfajait, technikáit

és történetét. A diákok megtanuljanak kritikusan elemezni a mozgóképes anyagokat. Továbbá a diákok saját mozgóképes alkotásokat hozzanak létre. A tantárgy számos olyan tevékenységet kínál, amelyek hozzájárulhatnak a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak fejlesztéséhez.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy leginkább a személyiségfejlesztésben betöltött feladata miatt képes a munkavállalói és vállalkozói kompetenciák fejlesztésére. A kreatív mozgóképi szövegalkotási gyakorlatok megköveteli az adott helyzet rugalmas kezelését, az innovatív ötletek, új megoldások megtalálását, a megoldás érdekében a helyzetek értékelését, majd a hatékony döntés céljából a kitartó mérlegelést és döntést. A páros és csoportos feladatmegoldások (például projektfeladatok) esetében a tanuló megtapasztalhat olyan együttműködési formákat is, amelyekre a munka világában is szüksége lehet.

A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

4. A tantárgy órakeretének évfolyamok és témakörök közötti felosztása

Témakör neve	Óraszám 12. évfolyamon	Óraszám 11. és 12. évfolyamon
1. A média fogalma és kifejezőeszközei: műfajok, eszközök, írott és elektronikus sajtó; a hír fogalma, típusai; a hírérték.	3	10
2. A tömegkommunikáció fogalma, eszközei: nyilvánosság, hálózati kommunikáció, nonprofit és kereskedelmi, a közszolgálati és a közösségi média szerepe; a tömegtájékoztatás eszközei, felelőssége; az online kommunikáció lehetőségei és veszélyei.	3	9
3. Tudatos médiahasználat az egyén és a társadalom szempontjából: szellemi önvédelem, a kereskedelmi célú médiatartalmak kezelése – tudatos fogyasztói magatartás kialakítása; az információbiztonság, a közszféra és a magánszféra a médiában.	3	11
4. A média társadalmi szerepe, használata: médiaetika, médiaszabályozás, információáramlás irányítása, a véleményformálás lehetőségei, feladatai.	3	11

5. A mozgóképi közlésmód kifejezőeszközei; szövegépítkezés a hagyományos és az új médiában, képi eszközök a digitalizáció előtt és most; az audiovizuális elemek esztétikai szerepe a művészi alkotásoknál és céljai a kereskedelmi célú tartalomszolgáltatásban.	6	20
6. Kultúra és tömegkultúra: hatása az egyénre és a társadalomra; esztétikai minőség és a fogyasztói társadalom kölcsönhatása; jelenségek a médiában és a filmművészetben – sztárok, szerepek, sztereotípiák, életformák; a virtuális valóság.	6	20
7. A magyar film: alkotók és alkotások; a magyar filmművészet jelentősége és értékei a nemzeti kultúrában; a magyar film korszakai, sajátosságai; jeles magyar rendezők és színészek.	10	25
Összes óraszám:	34	106

Érettségi témakör neve	Óraszám 11. évfolyamos fakultáció
1. A mozgóképi közlésmód és kifejező eszközök	20
2. Médiaismeret – alapfogalmak; a média társadalmi szerepe, használata	20
3. Tudatos médiahasználat	18
4. Mozgóképi- és médiaszövegszerkesztési gyakorlatok	14
Összes óraszám:	72

Érettségi témakör neve	Óraszám 12. évfolyamos fakultáció
1. Mozgóképi kultúra és tömegkultúra	16
2. A magyar filmtörténet és filmművészet	20
3. Médiaintézmények és médiaszabályozás	18
4. Mozgóképi- és médiaszövegszerkesztési gyakorlatok	10
Összes óraszám:	64

5. Tantárgyi tartalom: témakörök elemzése évfolyamonként

5.1. 11. évfolyam (heti óraszám 2, összesen 72 óra)

5.1.1.TÉMAKÖR: A média fogalma és kifejezőeszközei: műfajok, eszközök, írott és elektronikus sajtó; a hír fogalma, típusai; a hírérték.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- a média természetének ismerete, ezáltal értő használata
- a média által közvetített és a média által teremtett valóság szétválasztásának képessége; a reprezentáció fogalmának ismerete
- a fikció és a dokumentum különbségének ismerete
- a hírek jellemzőinek ismerete, a hitelesség kritériumainak ismerete, a hírmédia szövegeinek értő olvasása és képesség hasonló szövegek megalkotására
- a politikai, tudományos és közérdekű hírek, illetve a bulvárhírek közötti különbség ismerete, képesség ezek felismerésére és szétválasztására
- a dezinformáció, az álhírek és az áltudományos cikkek azonosítása, ellenőrzött, hiteles internetes tartalmak használata

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a média fogalmának értelmezése
- a média és a valóság viszonya problémájának felvetése: a média mint közvetítő közeg dokumentáló, valóságközvetítő lehetőségeinek és szórakoztató természetének vizsgálata, elemzése
- a jellegzetes médiaműfajok ismertetése
- a hír és a hírérték fogalmának értelmezése, a hír szerkezeti felépítésének jellemzői
- a politikai, tudományos, közérdekű hírek és a bulvárhírek közötti különbségek és hasonlóságok vizsgálata

FOGALMAK

médium, média, tömegmédia, nyomtatott és elektronikus média, reprodukció és ábrázolás, dokumentum, fikció, tömegkommunikáció, nyilvánosság, közvélemény, közérdekűség, hír, hírfolyam

5.1.2.TÉMAKÖR: A tömegkommunikáció fogalma, eszközei: nyilvánosság, hálózati kommunikáció, nonprofit és kereskedelmi, a közszolgálati és a közösségi média szerepe; a tömegtájékoztatás eszközei, felelőssége; az online kommunikáció lehetőségei és veszélyei.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- a tömegkommunikáció fogalmának ismerete
- a közönségek, közösségek és fogyasztók, a közvélemény, a társadalmi nyilvánosság fogalmának ismerete
- a nonprofit, a kereskedelmi, a közszolgálati és a közösségi média fő jellemzőinek, különbségének ismerete
- különbségtétel a nézettség és a közönségarány között

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a tömegkommunikáció fogalmának ismertetése
- a közönségek, közösségek és fogyasztók, a közvélemény és a társadalmi nyilvánosság fogalmának vizsgálata
- a médiaszövegek által sugallmazott értelmezési keretek felismerése
- a médianyilvánosság sokszínűsége jelentőségének felismertetése
- a nonprofit, a kereskedelmi, a közszolgálati és a közösségi média jellemzőinek megismertetése
- a médiafogyasztás, a nézettség és a közönségarány fogalmának értelmezése

FOGALMAK

tömegkommunikáció, társadalmi nyilvánosság, közönségek, fogyasztók, közvélemény, nonprofit, kereskedelmi, közszolgálati és közösségi média, nézettség, közönségarány, műsorrend, online kommunikáció;

5.1.3.TÉMAKÖR: Tudatos médiahasználat az egyén és a társadalom szempontjából: szellemi önvédelem, a kereskedelmi célú médiatartalmak kezelése – tudatos fogyasztói magatartás kialakítása; az információbiztonság, a közszféra és a magánszféra a médiában.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- az online hálózati kommunikáció, s különösen az internet közvetítő közegének, sajátosságainak ismerete
- a döntési, választási képesség fontosságának ismerete az internethasználatban
- a magunkról közölt információ adta lehetőségek és veszélyek ismerete az internethasználatban
- gondoskodik a személyes adatai védelméről az interneten, adatai és digitális identitása védelmében óvintézkedéseket tesz
- a közösségi médiát tudatosan és felelősséggel használja, különös tekintettel a másokat zavaró, bántó vagy kihatoló kommunikációra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- az internetnek mint sajátos közvetítő közegnek a vizsgálata
- az internet vizsgálata azon szempontok alapján, amennyiben az nem lineáris és aktivitást követel meg a felhasználótól
- az önreprezentáció adta lehetőségek és veszélyek felismerési képességének kialakítása
- az online térhez kapcsolódó függőségek felismerése

FOGALMAK

internet, közvetítő közeg, bullying, gyűlöletbeszéd, kommunikáció, információ és dezinformáció, képernyőidő, digitális lábnyom

5.1.4.TÉMAKÖR: A média társadalmi szerepe, használata: médiaetika, médiaszabályozás, információáramlás irányítása, a véleményformálás lehetőségei, feladatai.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- a média társadalmi szerepeinek, fő funkcióinak ismerete
- a médiaoptimizmus és médiapesszimizmus fogalma, a nagy és a korlátozott hatások elméleteinek megértése
- a média törvényi szabályozása fő jellemzőinek ismerete
- a piac médiaszabályozó képességének ismerete
- a médianyilvánosságban megvalósuló véleményformálás etikájának és formáinak ismerete

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a média társadalmi szerepeinek, fő funkcióinak megismertetése
- a médiaoptimizmus és médiapesszimizmus szemléletének, a nagy és a korlátozott hatások elméleteinek értelmezése
- annak vizsgálata, hogy mennyiben szabályozza a közönség, azaz a piac és mennyiben a törvényi szabályozás a média működését
- a média önszabályozásának vizsgálata
- a véleménynyilvánítás formáinak és etikájának vizsgálata, az algoritmikus szerepének felismerése a közösségi médiahasználatban, az algoritmusok hatásainak értelmezése

FOGALMAK

médiatörvény, filmtörvény, algoritmszabályozás, médiaetika, közösségi médiahasználatot vezérlő algoritmusok, FOMO jelenség blogger, vlogger, YouTuber, influencer, kommentelés, véleménybuborék, visszhangkamara;

5.1.5.TÉMAKÖR: A mozgóképi közlés mód kifejezőeszközei; szövegépítkezés a hagyományos és az új médiában, képi eszközök a digitalizáció előtt és most; az audiovizuális elemek esztétikai szerepe a művészi alkotásoknál és céljai a kereskedelmi célú tartalomszolgáltatásban.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- a film formanyelvi alapjainak (a filmelbeszélés, a kép- és hangkonstrukció, a szerepjáték, a montázs és digitális effektek) ismerete, alapszintű alkalmazása az audiovizuális kommunikáció során.
- a film formanyelvi alapjainak (a filmelbeszélés, a kép- és hangkonstrukció, a szerepjáték, a montázs és digitális effektek) ismerete, alapszintű alkalmazása az audiovizuális kommunikáció során
- a filmelbeszélés eszközrendszerének tudatosítása.
- összetettebb (időben és térben elkülönülő) cselekmények megjelenítése, tagolása.
- Az intertextualitás jelenségének felismerése és értelmezése.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a filmelbeszélés dramaturgiai egységeinek ismerete és alkalmazása
- a képkivágás, kameraállás és kameramozgás jelentésmódosító szerepének vizsgálata
- a montázs jelentésteremtő funkciójának megismertetése
- mozgóképek-szövegszerkesztési gyakorlatok
- a digitális képkalkotás előnyeinek és hátrányainak áttekintése
- az intertextualitás jelenségének azonosítása

FOGALMAK

kompozíció, fényviszony, színkezelés, képkivágás, plán, távolság, gépállás, nézőpont, szemszög, kameramozgás, beállítás, jelenet, mozgóképi idézet, montázs, elbeszélő, szerepjáték, fotogenitás, metakommunikáció, státusz, tér- és időszervezés, utalás, adaptáció, storyboard

5.1.6.TÉMAKÖR: Kultúra és tömegkultúra: hatása az egyénre és a társadalomra; esztétikai minőség és a fogyasztói társadalom kölcsönhatása; jelenségek a médiában és a filmművészetben – sztárok, szerepek, sztereotípiák, életformák; a virtuális valóság.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- a civilizáció, a kultúra és a művészet fogalmának árnyaltabb megértése
- a szerzői (magas vagy elit) illetve a műfaji (populáris vagy tömegkultúra) fogalmának ismerete, képesség ezen kulturális beszédmódok felismerésére, jellemzésére
- a giccs jellemzőinek ismerete, felismerési képessége
- képesség a média által generált virtuális valóság felismerésére, jellemzőinek ismerete
- a filmsztár, a médiasztár és a celeb fogalmának ismerete, felismerési és elemzési képessége

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a kultúra fogalmának értelmezése
- a civilizáció, a kultúra és a művészet fogalma közötti különbségek megértése
- a szerzői (magas vagy elit) illetve a műfaji (populáris vagy tömegkultúra fogalmának vizsgálata
- a fogyasztói társadalmat jellemző jelenségének, a giccsnek a megvitatása a mozgóképkultúrában
- annak vizsgálata, hogyan közvetít a média sztereotípiákat és életformákat
- a média „sztárcsináló” szerepének bemutatása
- a sztár, a celeb és az influencer fogalmának elválasztása

FOGALMAK

kultúra, civilizáció, művészet, magas-vagy elitkultúra, populáris vagy tömegkultúra, archetypus, kultúráközvetítés, szerzői és műfaji, giccs, sztár, celeb; influencer

5.1.7.TÉMAKÖR: A magyar film: alkotók és alkotások; a magyar filmművészet jelentősége és értékei a nemzeti kultúrában; a magyar film korszakai, sajátosságai; jeles magyar rendezők és színészek.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- a magyar filmművészet fontosabb alkotóinak ismerete
- a magyar filmtörténet fő korszakainak ismerete
- a szerzői és a közönségfilm fogalmának, fő jellemzőinek ismerete, képes a kettő megkülönböztetésére
- átlátja a szerzői és a közönségfilm változásának folyamatát a magyar filmtörténetben
- ismeri a magyar film és a magyar filmalkotók nemzetközi sikereit, elismertségét
- átlátja a film szerepét és helyét a nemzeti kultúrában

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a magyar filmtörténet fő korszakainak és azok jellemzőinek ismertetése
- a magyar filmtörténet néhány kiemelkedő alkotásának és azok alkotóinak ismertetése
- a szerzői film és a közönségfilm szerepének áttekintése, megítélésének változása a magyar filmgyártás történetében
- a magyar filmek helyének és sikereinek ismertetése a nemzetközi filmgyártásban
- a magyar film helyének és szerepének ismertetése a nemzeti kultúrában

FOGALMAK

fikció és dokumentum, neorealizmus, modern film, Budapesti Iskola, szerzői film, kísérleti film, közönségfilm, történelmi parabola, irodalmi adaptáció, filmszatíra, animációs film, glamúrkomédia, Meseautó-korszak, melodráma, magyar film noir, sztárkultusz, magyar új hullám, hosszú beállítás

5.2. 12. évfolyam (heti óraszám 1, összesen 34 óra)

5.2.1.TÉMAKÖR: A média fogalma és kifejezőeszközei: műfajok, eszközök, írott és elektronikus sajtó; a hír fogalma, típusai; a hírérték.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- a média természetének ismerete, ezáltal értő használata
- a média által közvetített és a média által teremtett valóság szétválasztásának képessége; a reprezentáció fogalmának ismerete
- a fikció és a dokumentum különbségének ismerete
- a hírek jellemzőinek ismerete, a hitelesség kritériumainak ismerete, a hírmédia szövegeinek értő olvasása és képesség hasonló szövegek megalkotására
- a politikai, tudományos és közérdekű hírek, illetve a bulvárhírek közötti különbség ismerete, képesség ezek felismerésére és szétválasztására
- a dezinformáció, az álhírek és az áltudományos cikkek azonosítása, ellenőrzött, hiteles internetes tartalmak használata

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a média fogalmának értelmezése
- a média és a valóság viszonya problémájának felvetése: a média mint közvetítő közeg dokumentáló, valóságközvetítő lehetőségeinek és szórakoztató természetének vizsgálata, elemzése
- a jellegzetes médiaműfajok ismertetése
- a hír és a hírérték fogalmának értelmezése, a hír szerkezeti felépítésének jellemzői
- a politikai, tudományos, közérdekű hírek és a bulvárhírek közötti különbségek és hasonlóságok vizsgálata

FOGALMAK

médiium, média, tömegmédia, nyomtatott és elektronikus média, reprodukció és ábrázolás, dokumentum, fikció, tömegkommunikáció, nyilvánosság, közvélemény, közérdekűség, hír, hírfolyam

5.2.2.TÉMAKÖR: A tömegkommunikáció fogalma, eszközei: nyilvánosság, hálózati kommunikáció, nonprofit és kereskedelmi, a közszolgálati és a közösségi média szerepe; a tömegtájékoztatás eszközei, felelőssége; az online kommunikáció lehetőségei és veszélyei.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- a tömegkommunikáció fogalmának ismerete
- a közönségek, közösségek és fogyasztók, a közvélemény, a társadalmi nyilvánosság fogalmának ismerete
- a nonprofit, a kereskedelmi, a közszolgálati és a közösségi média fő jellemzőinek, különbségének ismerete
- különbségtétel a nézettség és a közönségarány között

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a tömegkommunikáció fogalmának ismertetése
- a közönségek, közösségek és fogyasztók, a közvélemény és a társadalmi nyilvánosság fogalmának vizsgálata
- a médiaszövegek által sugallmazott értelmezési keretek felismerése
- a médianyilvánosság sokszínűsége jelentőségének felismertetése
- a nonprofit, a kereskedelmi, a közszolgálati és a közösségi média jellemzőinek megismertetése
- a médiafogyasztás, a nézettség és a közönségarány fogalmának értelmezése

FOGALMAK

tömegkommunikáció, társadalmi nyilvánosság, közönségek, fogyasztók, közvélemény, nonprofit, kereskedelmi, közszolgálati és közösségi média, nézettség, közönségarány, műsorrend, online kommunikáció

5.2.3.TÉMAKÖR: Tudatos médiahasználat az egyén és a társadalom szempontjából: szellemi önvédelem, a kereskedelmi célú médiatartalmak kezelése – tudatos fogyasztói magatartás kialakítása; az információbiztonság, a közsféra és a magánsféra a médiában.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- az online hálózati kommunikáció, s különösen az internet közvetítő közegének, sajátosságainak ismerete
- a döntési, választási képesség fontosságának ismerete az internethasználatban
- a magunkról közölt információ adta lehetőségek és veszélyek ismerete az internethasználatban
- gondoskodik a személyes adatai védelméről az interneten, adatai és digitális identitása védelmében óvintézkedéseket tesz
- a közösségi médiát tudatosan és felelősséggel használja, különös tekintettel a másokat zavaró, bántó vagy kihatoló kommunikációra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- az internetnek mint sajátos közvetítő közegnek a vizsgálata
- az internet vizsgálata azon szempontok alapján, amennyiben az nem lineáris és aktivitást követel meg a felhasználatól
- az önreprezentáció adta lehetőségek és veszélyek felismerési képességének kialakítása
- az online térhez kapcsolódó függőségek felismerése

FOGALMAK

internet, közvetítő közeg, bullying, gyűlöletbeszéd, kommunikáció, információ és dezinformáció, képernyőidő, digitális lábnyom

5.2.4.TÉMAKÖR: A média társadalmi szerepe, használata: médiaetika, médiaszabályozás, információáramlás irányítása, a véleményformálás lehetőségei, feladatai.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- a média társadalmi szerepeinek, fő funkcióinak ismerete
- a médiaoptimizmus és médiapesszimizmus fogalma, a nagy és a korlátozott hatások elméleteinek megértése
- a média törvényi szabályozása fő jellemzőinek ismerete
- a piac médiaszabályozó képességének ismerete
- a médianyilvánosságban megvalósuló véleményformálás etikájának és formáinak ismerete

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a média társadalmi szerepeinek, fő funkcióinak megismertetése
- a médiaoptimizmus és médiapesszimizmus szemléletének, a nagy és a korlátozott hatások elméleteinek értelmezése
- annak vizsgálata, hogy mennyiben szabályozza a közönség, azaz a piac és mennyiben a törvényi szabályozás a média működését
- a média önszabályozásának vizsgálata
- a véleménynyilvánítás formáinak és etikájának vizsgálata, az algoritmikus szerepének felismerése a közösségi médiahasználatban, az algoritmusok hatásainak értelmezése

FOGALMAK

médiatörvény, filmtörvény, algoritönszabályozás, médiaetika, közösségi médiahasználatot vezérlő algoritmusok, FOMO jelenség blogger, vlogger, YouTuber, influencer, kommentelés, véleménybuborék, visszhangkamara

5.2.5.TÉMAKÖR: A mozgóképi közlés mód kifejezőeszközei; szövegépítkezés a hagyományos és az új médiában, képi eszközök a digitalizáció előtt és most; az audiovizuális elemek esztétikai szerepe a művészi alkotásoknál és céljai a kereskedelmi célú tartalomszolgáltatásban.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- a film formanyelvi alapjainak (a filmelbeszélés, a kép- és hangkonstrukció, a szerepjáték, a montázs és digitális effektek) ismerete, alapszintű alkalmazása az audiovizuális kommunikáció során.
- a film formanyelvi alapjainak (a filmelbeszélés, a kép- és hangkonstrukció, a szerepjáték, a montázs és digitális effektek) ismerete, alapszintű alkalmazása az audiovizuális kommunikáció során
- a filmelbeszélés eszközrendszerének tudatosítása.
- összetettebb (időben és térben elkülönülő) cselekmények megjelenítése, tagolása.
- Az intertextualitás jelenségének felismerése és értelmezése.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a filmelbeszélés dramaturgiai egységeinek ismerete és alkalmazása
- a képkivágás, kameraállás és kameramozgás jelentésmódosító szerepének vizsgálata
- a montázs jelentésteremtő funkciójának megismertetése
- mozgókép-szövegszerkesztési gyakorlatok
- a digitális képköltés előnyeinek és hátrányainak áttekintése
- az intertextualitás jelenségének azonosítása

FOGALMAK

kompozíció, fényviszony, színkezelés, képkivágás, plán, távolság, gépállás, nézőpont, szemszög, kameramozgás, beállítás, jelenet, mozgóképi idézet, montázs, elbeszélő, szerepjáték, fotogenitás, metakommunikáció, viselkedés jelrendszere, státusz, tér- és időszervezés, utalás, adaptáció, storyboard

5.2.6.TÉMAKÖR: Kultúra és tömegkultúra: hatása az egyénre és a társadalomra; esztétikai minőség és a fogyasztói társadalom kölcsönhatása; jelenségek a médiában és a filmművészetben – sztárok, szerepek, sztereotípiák, életformák; a virtuális valóság.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- a civilizáció, a kultúra és a művészet fogalmának árnyaltabb megértése
- a szerzői (magas vagy elit) illetve a műfaji (populáris vagy tömegkultúra) fogalmának ismerete, képesség ezen kulturális beszédmódok felismerésére, jellemzésére
- a giccs jellemzőinek ismerete, felismerési képessége
- képesség a média által generált virtuális valóság felismerésére, jellemzőinek ismerete
- a filmsztár, a médiasztár és a celeb fogalmának ismerete, felismerési és elemzési képessége

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a kultúra fogalmának értelmezése
- a civilizáció, a kultúra és a művészet fogalma közötti különbségek megértése
- a szerzői (magas vagy elit) illetve a műfaji (populáris vagy tömegkultúra fogalmának vizsgálata
- a fogyasztói társadalmat jellemző jelenségének, a giccsnek a megvitatása a mozgóképkultúrában
- annak vizsgálata, hogyan közvetít a média sztereotípiákat és életformákat
- a média „sztárcsináló” szerepének bemutatása
- a sztár, a celeb és az influencer fogalmának elválasztása

FOGALMAK

kultúra, civilizáció, művészet, magas-vagy elitkultúra, populáris vagy tömegkultúra, archetípus, kultúraközvetítés, szerzői és műfaji, giccs, sztár, celeb; influencer

5.2.7.TÉMAKÖR: A magyar film: alkotók és alkotások; a magyar filmművészet jelentősége és értékei a nemzeti kultúrában; a magyar film korszakai, sajátosságai; jeles magyar rendezők és színészek.

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- a magyar filmművészet fontosabb alkotóinak ismerete
- a magyar filmtörténet fő korszakainak ismerete
- a szerzői és a közönségfilm fogalmának, fő jellemzőinek ismerete, képes a kettő megkülönböztetésére
- átlátja a szerzői és a közönségfilm változásának folyamatát a magyar filmtörténetben
- ismeri a magyar film és a magyar filmalkotók nemzetközi sikereit, elismertségét
- átlátja a film szerepét és helyét a nemzeti kultúrában

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a magyar filmtörténet fő korszakainak és azok jellemzőinek ismertetése
- a magyar filmtörténet néhány kiemelkedő alkotásának és azok alkotóinak ismertetése
- a szerzői film és a közönségfilm szerepének áttekintése, megítélésének változása a magyar filmgyártás történetében
- a magyar filmek helyének és sikereinek ismertetése a nemzetközi filmgyártásban
- a magyar film helyének és szerepének ismertetése a nemzeti kultúrában

FOGALMAK

fikció és dokumentum, neorealizmus, modern film, Budapesti iskola, szerzői film, kísérleti film, közönségfilm, történelmi parabola, irodalmi adaptáció, filmszatíra, animációs film, gláurkomédia, Meseautó-korszak, melodráma, magyar film noir, sztárkultusz, magyar új hullám, hosszú beállítás

5.3. 11. évfolyam fakultáció (heti 2 óra, összesen 72 óra)

5.3.1.TÉMAKÖR: A mozgóképi közlésmód és kifejező eszközök

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- a képrögzítés és mozgásábrázolás alapjai és jellemzői, a technikai képalkotás és a mozgóképi történetmesélés előtörténete
- a technikai kép jellemzői
- a látvány mozgóképi megszervezése
- a szerepjáték ismerete
- a montázstechnikák ismerete
- a mozgóképi elbeszélés vizsgálata, elemzése
- a valóság ábrázolásához való viszony értelmezése
- cselekményelemzés
- a mozgóképi szövegek jelentése
- egyszerű mozgóképi vagy médiaszövegek megszerkesztése

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a képrögzítés és mozgásábrázolás alapjai és jellemzői, a technikai képalkotás és a mozgóképi történetmesélés előtörténetének megismertetése, megértetése
- a technikai kép jellemzőinek megismertetése
- a látvány mozgóképi megszervezésének megismertetése és megértetése, az egyes formanyelvi eszközök bemutatása, megismertetése
- a szerepjáték fontosságának megismertetése, a szereplőválasztás szempontjainak ismertetése
- a montázs-jelenség felismerése, montázs és gondolkodás, illetve montázs és ábrázolás kapcsolatának (pl. a tér-idő felbontása és újraszervezése) ismerete és alkalmazása a montázsvizonyok leírásában és értelmezésében
- a történetnek, mint változássorozatnak az ismertetése, megértetése; a történet legfőbb alkotóelemeinek (expozíció, konfliktuslezárás, fordulat és epizód) megismergetése, elkülönítése adott mozgóképi szövegek értelmezésében

- a valóság ábrázolásához való viszony megértetése; a képi ábrázolás és a mágikus gondolkodás kultúrtörténeti kapcsolatának ismertetése; a valóságos és a valószerű fogalmának megértetése; a fikciós és dokumentarista ábrázolásmód megjelenési formáinak felismerése; a digitális kép használata előnyeinek és kockázatainak megértetése
- a fordulatok és az epizódok különválasztása, a cselekmény tér-idő folyamatának megértetése és okozati rendjének összeállítása adott mozgóképi szövegek értelmezésében való felismerése
- jelentéstulajdonítás megértetése, alkalmazása mozgóképi szövegek esetén
- egyszerű mozgóképi vagy médiaszövegek megszerkesztése

FOGALMAK

mozgókép kettős természete, formanyelvi eszközök, szerepjáték, montázs, elbeszélés, beállítás, plán, kameraállás, kameramozgás, nézőpont, a kiemelés eszközei a mozgóképen, valóság, fikció, elbeszélés, történet, cselekmény, szekvencia, mágikus gondolkodás

5.3.2. TÉMAKÖR: Médiaismeret – alapfogalmak, a média társadalmi szerepe, használata

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- a média társadalmi szerepének ismerete és megértése
- mediatizált információforrások használata
- a társadalmi nyilvánosság szerepének megértése
- a valóság sztereotip és torzított megjelenítésének felismerése a médiában
- a média életmódra gyakorolt hatásának felismerése
- a médiaszöveg mint termék felismerése; az iparszerű és piacelvű működés megértése
- az intertextualitás és sorozatelv fogalmainak ismerete és megértése

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a média társadalmi szerepének, a közszféra és a magánszféra közötti különbségnek megismertetése és megértetése
- a mediatizált információforrások használatának megismertetése; az egyes médiumokban használt szövegtípusok megismertetése és használatának bemutatása, segítése
- a társadalmi nyilvánosság fogalmainak ismertetése, megértetése, bemutatása
- a valóság sztereotip és torzított megjelenítésének bemutatása és megértetése és a médiában
- a média életmódra gyakorolt hatásának ismertetés
- a médiaszöveg mint termék megértetése; az iparszerű és piacelvű működés megértetése
- az intertextualitás és sorozatelv fogalmainak megismertetése és megértetése

FOGALMAK

a média társadalmi funkciói, hír, riport, televízióműsör, Web2, közszféra, magánszféra, társadalmi nyilvánosság, médiakonvergencia, diskurzus, Guttenberg-galaxis, örkutya, kapuőr, reprezentáció, manipuláció, médiaoptimizmus és médiapesszimizmus, sorozatelv, intertextualitás

5.3.3.TÉMAKÖR: Tudatos médiahasználat

JAVASOLT ÓRASZÁM: 18 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- új médiatechnológiák megismerése és használata
- az online média használatának ismerete; biztonságos internethasználat
- a befogadást befolyásoló tényezők felismerése

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- az új médiatechnológiák bemutatása és megismertetése; a mediatizált közlésmód új jelenségeinek (pl. interaktivitás, multitasking, hálózati kommunikáció, virtuális valóság, médiakonvergencia) jellemzése, a befogadási folyamatra gyakorolt hatásuk értékelése.
- a biztonságos internethasználat bemutatása, a megbízhatatlan oldalak és a fake news felismerésének bemutatása, ismertetése; az internetes és mobilkommunikáció jellegzetességeinek ismerete.
- a lineáris és nemlineáris olvasás fogalmainak ismertetése és megértetése.

FOGALMAK

interaktivitás, multitasking, cyberbullying, fake news, túlhasználat, képernyőidő, digitális lábnyom, függőségek, FOMO, generációs szakadékok, e-részvétel, e-demokrácia, tartalomgyártás, lineáris olvasás, nemlineáris olvasás, hálózati kommunikáció, virtuális valóság, médiakonvergencia

5.3.4.TÉMAKÖR: Mozgóképi - és médiaszövegszerkesztési gyakorlatok

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- meg tud tervezni és valósítani egy néhány beállításból álló értelmes mozgóképi szövegrészletet vagy egyéb médiaszöveget
- képes a tömegkommunikációs eszközök tudatos használatára
- tájékozott a sajtóműfajok, az audiovizuális műsortípusok, az internetes szöveg- és kommunikációs formák, a globális monitorokultúra világában
- rendelkezik az önálló gondolkodás, problémalátás képességével
- képes létrehozni önálló mozgóképi- és médiaszöveget
- képes a kamerát kezelni, változatos formanyelvi eszközöket alkalmazni
- képes formanyelvi eszközök változatos alkalmazásával történetet mesélni
- képes különböző online és hagyományos médiaszövegeket létrehozni

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a mozgóképi szövegek létrehozásának, fázisainak és lépéseinek ismertetése, bemutatása
- a különböző médiaszövegek létrehozásának, fázisainak és lépéseinek ismertetése, bemutatása
- kamerakezelési ismeretek bemutatása

FOGALMAK

fotósorozat, rövidfilm, filmetűd, montázsfilm, vlog, podcast, interjú, hír, rádiós riport, filmkritika, elemző esszé, filmelemzés.

5.4. 12. évfolyam fakultáció (heti 2 óra, összesen 64 óra)

5.4.1. TÉMAKÖR: Mozgóképi kultúra és tömegkultúra

JAVASOLT ÓRASZÁM: 16 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- A mozgóképi alkotások rendszerezése (médiumok, valósághoz való viszony, alkotói szándék és nézői elvárás, szöveg keletkezése és stílusa).
- Alapvető mű-faji jellegzetességek (helyszín és idő, szereplők, fő téma, jellegzetes fordulatok, atmoszféra) felismerése.
- A legjellemzőbb műfajok (burleszk, western, musical, horror, film noir és sci-fi) alapvonásainak ismerete. A tömegfilmek sajátosságainak (sztárkultusz, nézőszám-maximalizálásra törekvés, szórakoztatásközpontúság, akció-és látványközpontúság, műfaji jegyek) felismerése.
- A szerzői (magas vagy elit) illetve a műfaji (populáris vagy tömegkultúra) fogalmának ismerete, képesség ezen kulturális beszédmódok felismerésére, jellemzésére. A giccs jellemzőinek ismerete, felismerési képessége. A kultúra fogalmának értelmezése. A szerzői (magas vagy elit) illetve a műfaji (populáris vagy tömegkultúra fogalmának vizsgálata. Az archetípus fogalmának ismerete, archetípusok felismerése (pl. archetipikus konfliktusok, karakterek) és azok konkrét formáinak értelmezése.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a kultúra fogalmának értelmezése
- a civilizáció, a kultúra és a művészet fogalma közötti különbségek megértése
- a szerzői (magas vagy elit) illetve a műfaji (populáris vagy tömegkultúra fogalmának vizsgálata
- a fogyasztói társadalmat jellemző jelenségének, a giccsnek a megvitatása a mozgóképkultúrában
- annak vizsgálata, hogyan közvetít a média sztereotípiákat és életformákat
- a média „sztárcsináló” szerepének bemutatása
- a sztár, a celeb és az influencer fogalmának elválasztása
- az alapvető műfaji jegyek azonosításának képessége

FOGALMAK

műfaj, alműfaj, tömegfilm, archetípus, sztárkultusz, fikciós és nem fikciós, burleszk, western, musical, horror, film noir, sci-fi, magaskultúra, elitkultúra, tömegkultúra, szerzői film és tömegfilm, archetípus, köztes vagy középfajú kultúra (midcult), populáris kultúra, blockbuster, sitcom, trash, giccs.

5.4.2. TÉMAKÖR: A magyar filmtörténet és filmművészet

JAVASOLT ÓRASZÁM: 16 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- A filmes stílusirányzatok fogalmának ismerete.
- A német expresszionizmus, a francia és a szovjet avantgárd, az (olasz) neorealizmus, a francia és a csehszlovák új hullám jellemzőinek azonosítása a korszakot meghatározó alkotók és művek alapján
- A korai magyar hangosfilm meghatározó műfajainak (vígjáték, glamúrfilm és melodráma) jellemzése, kiemelt műveinek ismerete.
- A magyar sztárkultusz fontosabb alakjainak (Karády Katalin, Jávor Pál, Kabos Gyula, Muráti Lili) ismerete, archetipikus jegyeinek azonosítása.
- A neorealizmus magyar előképének azonosítása Szóts István munkássága nyomán.
- A neorealizmus, a modern film és a filmparabola fogalmának ismerete, alkalmazása a korszak néhány meghatározó filmjére.
- A modern szerzői film és az európai filmes újhullámok hatásának megjelenése a magyar filmművészetben néhány meghatározó mű ismerete alapján.
- A modern szerzői film és az európai filmes újhullámok hatásának megjelenése a magyar filmművészetben néhány meghatározó mű ismerete alapján.
- Huszárik Zoltán, Tarr Béla, Rófusz Ferenc) munkásságának ismerete.
- Az ún. Budapesti Iskola jellemzése, két fontosabb alkotásának ismerete. A fikciós és dokumentarista ábrázolásmód megjelenési formáinak felismerése és értelmezése.
- A rendszerváltás után készült, jelentősebb magyar filmek részletező ismertetése Enyedi Ildikó, Pálfy György, Fliegauf Bence, Hajdu Szabolcs, Nemes Jeles László, Deák Kristóf, Ujj-Mészáros Károly munkái közül. Ismeri magyar film és a magyar filmalkotók nemzetközi sikereit, elismertségét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a magyar filmtörténet fő korszakainak és azok jellemzőinek ismertetése
- a magyar filmtörténet néhány kiemelkedő alkotásának és azok alkotóinak ismertetése
- a szerzői film és a közönségfilm szerepének áttekintése, megítélésének változása a magyar filmgyártás történetében

- a magyar filmek helyének és sikereinek ismertetése a nemzetközi filmgyártásban
- a magyar film helyének és szerepének ismertetése a nemzeti kultúrában

FOGALMAK

némafilm, Lumière, Méliés, korstílus, német expresszionizmus, francia avantgárd, szovjet montázsiskola, hangosfilm, modern film, olasz neorealizmus, francia újhullám, csehszlovák újhullám, hangosfilm, adaptáció, vígjáték, glamúrfilm, meseautó-korszak, melodráma, magyar film noir, sztárrendszer, femme fatale, remake, neorealizmus, koalíciós korszak, sematizmus, szocialista realizmus, propaganda, termelési film, színes film, irodalmi adaptáció, expresszionizmus, neorealizmus, modern film, filmparabola, hosszú beállítás, Dokumentarista játékfilm, Budapesti Iskola, Balázs Béla Stúdió, korstílus, animációs film, szerzői film, rendszerváltás, Nemzedéki közérzetfilm, állami finanszírozási rendszer, vígjáték, black comedy, horror, parafrázis, Oscar-díj, Vajna-korszak.

5.4.3. TÉMAKÖR: Médiainstémények és médiaszabályozás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 16 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- A hír, a hírérték, az infotainment és a vélemény fogalmainak ismerete és elkülönítésük adott médiaszövegben.
- A hírműsorszerkesztés elemi formáinak és normáinak ismerete és érvényesülésük mérlegelő megítélése.
- A hírmédia médiaszövegeinek mint történetkezdemények közrebocsátott értelmezési javaslatainak az elemzése.
- A fontosabb újságírói modellek (elkötelezett, pártos, objektív-semleges, bulvár) ismerete.
- A médiaszervezetek felépítése és hierarchiája a tulajdonosoktól az újságírókig és közreműködő szolgáltatókig az információ megformálásában.
- A kapuőr-jelenség értelmezése.
- A közszolgálati és kereskedelmi médiainstémények jellemzése néhány példa alapján.
- A médiaipar jogi és etikai szabályozásának alapelvei (pl. önellenőrzés, a válaszadás lehetősége, a magánélet tiszteletben tartása, a közszereplőkkel kapcsolatos szabályok, a hátrányos megkülönböztetés tilalma).
- A törvények és szabályok betartását ellenőrző hazai instémények megnevezése, beavatkozásuk (pl. a reklámidő túllépéséért, a fiatalokkákat károsan érintő műsorokkal - elsősorban az indokolatlan erőszak-megjelenítéssel - kapcsolatos döntések) jellemző példáinak ismertetése az adott időszakból.
- A médiatörvény és a monopóliumellenes törvények legfontosabb szabályozó eszközeinek (pl. a tőkekoncentráció limitálása, kvóták, hírszolgáltatás előírása) ismerete.
- Az újságíró szabadsága és ennek korlátai; a szerzői jog; az információhoz való jog; a rágalmozással kapcsolatos, a kiskorúak védelmét és a politikai befolyásolástól való védelmet szolgáló főbb szabályozások ismerete

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a média társadalmi szerepeinek, fő funkcióinak megismertetése
- a médiaoptimizmus és médiapesszimizmus szemléletének, a nagy és a korlátozott hatások elméleteinek értelmezése
- annak vizsgálata, hogy mennyiben szabályozza a közönség, azaz a piac és mennyiben a törvényi szabályozás a média működését
- a média önszabályozásának vizsgálata
- a véleménynyilvánítás formáinak és etikájának vizsgálata, az algoritmikus szerepének felismerése a közösségi médiahasználatban, az algoritmusok hatásainak értelmezése

FOGALMAK

médiatörvény, filmtörvény, algoritönszabályozás, médiaetika, közösségi médiahasználatot vezérlő algoritmusok, FOMO jelenség blogger, vlogger, YouTuber, influencer, kommentelés, véleménybuborék, visszhangkamara, elkötelezett, pártos, semleges-objektív, bulvár, hír, hírérték, infotainment, fake-news, kapuőr, örkutya, média, mint negyedik hatalmi ág, közszolgálati média, kereskedelmi média, korhatár, kommunikációs alapjogok, sajtóhelyreigazítás.

5.4.4. TÉMAKÖR: Mozgóképi- és médiaszövegszerkesztési gyakorlatok

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

- Szövegalkotási ismeretek és képességek bizonyítása (több beállításból álló, értelmes mozgóképi szekvencia, fotósorozat vagy más médium eszközeit használó rövid terjedelmű komplett szöveg, alkotás) megtervezése és kivitelezése órai feladatok és projektmunkák során.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- ismerkedés a különböző médiaformátumok jellemzőivel és elkészítési technikáival egyéni vagy csoportos feladatok keretében.
- médiaszövegek elemzése és értékelése kritikai gondolkodást fejlesztő feladatok keretében.

FOGALMAK

fotósorozat, rövidfilm, filmetűd, montázsfilm, vlog, podcast, interjú, hír, rádiós riport, filmkritika, elemző esszé, filmelemzés.

6. A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy értékelésének formái, szempontjai

A tananyag feldolgozása és számonkérése a Békéscsabai Andrassy Gyula Gimnázium helyi tantervében meghatározott, illetve a 2024-től hatályos érettségi vizsgakövetelmények alapján történik.

A tanulók értékelésének szempontjai:

Az egyéni értékelés különböző formái:

- tanórai kreatív gyakorlatok,
- egyéni felkészülésen alapuló prezentációs bemutatók,
- filmelemzés és filmkritikaírás,
- kreatív írásgyakorlat (pl. kifejtett hír megírása, bulvárcikk megírása)
- önálló projektmunka kivitelezése (pl. mozgóképi- és médiaszövegszerkesztési gyakorlat),

Félévente legalább egy projektmunka bemutatása (mozgóképi- vagy médiaszöveg), melyet minden tanulónak teljesítenie kell. A projektmunkára 2 érdemjegyet lehet kapni. Az egyik maga a gyakorlati feladat, a másik a munkanapló. A projektmunka értékelése során - a munka jellegét figyelembe véve - a szaktanár feladatonként az alábbi szempontok szerint minősíti a megoldásokat:

A gyakorlati (kreatív) feladatnál értékelni kell

- az elképzelés megtervezettségét, a megvalósítás előkészítettségét és a munka szervezettségét;
- a munka dokumentáltságának minőségét és az elkészített anyaggal kapcsolatos (ön)reflexió színvonalát;
- a kivitelezés technikai és esztétikai minőségét, ötletességét, személyességét;
- a prezentáció formai színvonalát.

A tanulók értékelésének főbb szempontjai:

- Aktivitás és részvétel a tanulói tevékenységek során.
- Szövegalkotási ismeretek és képességek bizonyítása (több beállításból álló, értelmes mozgóképi szekvencia, fotósorozat vagy más médium eszközeit használó rövid terjedelmű komplett szöveg, alkotás) a projektmunkák során.
- Tanórán kívüli információszerzés, pl. kutató- és gyűjtőmunka produktumainak bemutatása.

A zárójegyet a szaktanár adja. Amennyiben a jegyek átlaga eléri a 2,00 átlagot, automatikusan

meg kell adni az elégséges jegyet. Amennyiben az átlag 1,50-1,99 között van, a zárójegyről a szaktanár saját hatáskörben dönt.

Magántanuló osztályozó vizsgája, valamint a javító vizsga szintén projektmunkán alapul. A projektmunka célja, hogy felmérje, képes-e a tanuló önálló mozgóképi- és médiaszövegek megalkotására a tanultak alapján. A projektmunka lehetséges témaköreit a helyi tanterv tartalmazza.

Osztályozó vizsga estén a következő eljárás érvényesül:

A tanulónak projektfeladatot kell készítenie, amely az adott félév/tanév tananyag tartalmát mutatja be. A projektnek ezen túl tükröznie kell a diák személyiségét, egyéniségét. A projektnek nem csak esztétikailag kell megfelelnie, hanem a tartalom szempontjából is. A tanév során tanult elméleti és gyakorlati ismeretek alapján képes legyen önálló, kreatív produktumot kivitelezni és bemutatni a mozgókép vagy a kommunikáció és médiatudomány területéről.

Az osztályozó és javító vizsga értékelése az alábbiak szerint történik:

A projektmunka értékelése során - a munka jellegét figyelembe véve - a szaktanár feladatonként az alábbi szempontok szerint minősíti a megoldásokat:

A gyakorlati (kreatív) feladatnál értékelni kell

- az elképzelés megtervezettségét, a megvalósítás előkészítettségét és a munka szervezettségét;
- a munka dokumentáltságának minőségét és az elkészített anyaggal kapcsolatos (ön)reflexió színvonalát;
- a kivitelezés technikai és esztétikai minőségét, ötletességét, személyességét;
- a prezentáció formai színvonalát.

Érettségi vizsgára az a diák bocsájtható mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyból, aki sikeresen teljesítette a tantárgy helyi tantervében meghatározott követelményeket 11 és 12. évfolyamon (C osztály), vagy 12. évfolyamon (A, B, D, E osztály). Előrehozott érettségi vizsgára nincs lehetőség.